

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Купріна Н.М., д.е.н., професор,
Гребейнікова Н.А., асистент,
Величко О.М. магістр 2 курсу спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Капітал підприємства є найбільш вагомим інструментом у його діяльності, оскільки від ефективного його формування і використання залежать можливості діяльності та розвитку підприємств – господарюючих суб'єктів національної економіки. Розуміння сутності капіталу дозволяє підприємствам на сучасному етапі розвитку економіки досягти конкурентних переваг та завоювати лідируючі позиції на ринку: капітал як джерело доходу, капітал як накопичена цінність, капітал як інвестиційний ресурс, капітал як фактор виробництва [1, с. 176]. Саме власний капітал має всі перелічені характеристики для ефективного функціонування підприємств та виступає гарантією захищеності прав його власників. В сучасних умовах війни в Україні та кризових явищ на внутрішньому ринку, важливим аспектом діяльності підприємств, особливо суб'єктів харчової промисловості, яка є бюджетотворюючою галуззю та забезпечує економічну та продовольчу безпеку країни, наявність власного капіталу та управління ним є важливим та потребує додаткових досліджень.

Визначення сутності власний капіталу підприємств розглядається як в нормативних документах і законодавчих актах України, так й в публікаціях вчених, в яких наведено, що власний капітал:

- «являє собою частину в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань» [2];
- «фінансові засоби окремого суб'єкта господарювання, що належать йому на правах власності й використовуються для формування певної частини його активів» [3];
- «...це не тільки капітал у вузькому (класичному) розумінні як фізичний капітал (основні засоби), але й людський, природний, соціальний капітал і нематеріальні активи» [4] та ін.

На думку інших вчених [5, с. 67], визначення поняття «власний капітал» відрізняється залежно від сфери застосування. Так, в економічній теорії категорія «власний капітал» – це «фінансові ресурси, що вкладаються в частину активів, відображені в пасиві балансу підприємства». А фінансові ресурси господарюючого суб'єкта (капітал у грошовій формі) є коштами, які є у його розпорядженні та використовуються на розвиток виробництва, невиробничої сфери, споживання, а також можуть залишатися у резерві.

Будь-який суб'єкт харчової промисловості створюється з метою результативної діяльності, де саме управління фінансовою складовою є

важливим елементом системи управління ефективністю діяльності. В попередніх дослідженнях нами запропоновано методичний підхід до аналізу результативності діяльності суб'єктів харчової промисловості за фінансовою складовою в системі аналізу оцінки персистентності їх діяльності, якій базується на проведенні: комплексного фінансового аналізу фінансових результатів та власного капіталу суб'єкта харчової промисловості [6, с. 200- 232]. Так, наше дослідження показало, що для сталого розвитку суб'єктів харчової промисловості, забезпечення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності в сучасних умовах необхідний системний підхід в управлінні власним капіталом, формування ефективної політики управління ним, першим етапом чого є якісний комплексний його фінансовий аналіз, що сформовано та проаналізовано нами в даній роботі, а саме за етапами [6, с. 232]:

1. Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу суб'єктів харчової промисловості.

2. Аналіз показників фінансової стійкості, що характеризують власний капітал суб'єктів харчової промисловості, та його співвідношення з залученими коштами.

3. Аналіз відносних показників власного капіталу: коефіцієнт захисту власного капіталу, коефіцієнт ризику власного капіталу; розвитку підприємства; рентабельність власного капіталу; оборотність власного капіталу; приріст власного капіталу.

На нашу думку [7, с. 39-40], традиційний фінансовий аналіз власного капіталу (за першим та другим етапом) суб'єктів харчової промисловості необхідно доповнити показниками власного капіталу, що дозволяє систематизувати інформацію про захищеність та ефективність використання власного капіталу суб'єктів і включає в себе окремі показники ділової активності та рентабельності (табл. 1). Тому на третьому етапі проведення аналізу стану власного капіталу за відносними показниками, доцільним буде використання саме показників, що запропоновані для акціонерних товариств В.Р. Кобилецьким [8], але, на нашу думку, можуть бути застосовані для суб'єктів харчової промисловості на будь-якому рівні дослідження, що обґрунтовано та доведено нами [7, 9].

Знаходження значень відносних показників у межах норми для оцінювання стану власного капіталу є важливим для суб'єктів харчової промисловості на будь-якому рівні дослідження та розраховуються на підставі форм їх фінансової звітності (Форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та Форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за алгоритмом на підставі даних коду рядка (табл. 1, графа 1).

Такий підхід до аналізу власного капіталу дозволяє визначити рівень та тенденцію зміни показників використання власного капіталу, а саме йо

захисту, ефективності використання – рентабельності і оборотності, ризику та розвитку, що дозволяє більш детально проаналізувати результативність

Таблиця 1 – Аналіз використання власного капіталу підприємства АПК Одеської області ***

Показники / алгоритм розрахунку за кодом рядка фінансової звітності	Нормативне значення	2019 рік	2020 рік	2021 Рік	Відхилення	
					2020 рік до 2019 року	2021 рік до 2020 року
1. Коефіцієнт захисту власного капіталу (КЗВК); (1410+1415) /1495	збільшення	29,96	29,07	27,76	-0,89	-1,31
2. Коефіцієнт ризику власного капіталу (КРВК); (1495-1410-1415) / (1410+1415)	5 та вище	233,79	243,95	260,20	10,16	16,25
3. Коефіцієнт захисту зареєстрованого капіталу (КЗЗК); 1415/1495	не менше 0,15	29,96	29,07	27,76	-0,89	-1,31
4. Коефіцієнт розвитку суб'єкта (КРП); (1415+1420-1415+1420)/2350	збільшення	84,19	Збиток*	97,81	x	x
5. Рентабельність власного капіталу (РВК); (2350/2355)/(0,5×1495(2017)+1495(2016) ×100%	збільшення	6,02	-10,07	26,29	-16,09	36,36
6. Оборотність власного капіталу (ОВК); 2000/(0,5×(1495(2017)+1495(2016)))	збільшення	30,13	27,43	40,04	-2,7	12,61

* Збиткова діяльність підприємства.

** розраховано на підставі джерела [7].

діяльності суб'єктів харчової промисловості за фінансовою складовою, визначити вплив на фінансову стійкість, рух капіталу, зміни його вартості та фінансування діяльності підприємства.

Наступним напрямом аналізу та нашим подальшим дослідженням є аналіз оборотності та зміни ліквідності власного оборотного капіталу, як джерела фінансування запасів суб'єктів харчової промисловості та його основної операційної діяльності, й елементом його фінансової стійкості та платоспроможності.

Література

1. Петришинець Л.В. Систематизація підходів до визначення змісту та видів капіталу підприємства // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. 2011. № 2. с. 175-180.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 №7 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 15.09.2023).
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: [учебный курс]. [2-е изд.]. К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. 656 с.
4. Буркинський Б.В., Горячук В.Ф. Капіталізація економіки регіонів України: монографія / Ін-т проблем ринку та екон.-екол. досліджень НАН України. Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2014. 293 с.
5. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах // Журнал МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 4 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf> (дата звернення: 15.09.2023).
6. Купріна Н.М. Забезпечення конкурентоспроможності харчової промисловості України: теорія і практика: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», Одеса. 2019. 304 с..
7. Peculiarities of analysis of enterprise's own capital in modern conditions / Kuprina N., Markova T., Volodina O., Stupnytska M. // Food Industry Economics. 2020. Vol.12, Issue 1. P. 35-44. doi: 10.15673/fie.v12i1.1667.
8. Кобилецький В.Р. Методика розрахунку показників власного капіталу //Онлайн-журнал «Financial Analysis online». URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/92-analiz-vlasnoho-kapitalu-ua> (дата звернення: 15.09.2023).
9. Kuprina N., Markova T., Baraniuk Kh, . Stupnytska M. Formation of an integrated approach to conducting financial analysis of the company's equity based on aspects of information management / Journal of Information Technology Management. 2021. Special Issue. pp. 62-74. DOI: 10.22059/JITM.2021.80737. URL: https://journals.ut.ac.ir/article_80737_2ade4cefcb9703fd8389f0741516ef09.pdf (дата звернення 15.09.2023).

147.	<i>Stupnytska T.M., Kozak O.A., Volodina O.P.</i> MODERN ASPECTS OF THE ANALYSIS OF THE RATIO OF RECEIVABLE AND CREDITOR INDEBTEDNESS.....	501
148.	<i>Антонюк П.О., Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О.</i> АНАЛІЗ ЗМІН В ТОВАРНІЙ СТРУКТУРІ ЕКСПОРТУ, ВИЗВАНИХ УМОВАМИ ВІЙНИ.....	505
149.	<i>Ощепков О.П., Белкін Д.О.</i> АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ АКТИВНИМИ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЧИСТИМ ДОХОДОМ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ).....	509
150.	<i>Купріна Н.М., Гребейнікова Н.А., Величко О.М.</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	512
151.	<i>Купріна Н.М., Беспалько О.В., Лосєва О.В.</i> СУТНІСТЬ АУДИТУ ТА АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	516
152.	<i>Купріна Н.М., Молчанов В.І., Побожий Ю.О., Євич М.В.</i> АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	519
153.	<i>Купріна Н.М., Чабан Ю.О., Галушкіна А.А., Манолій А.Ю.</i> ФАКТОРНІЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ	524
154.	<i>Ощепков О.П., Магденко С.О., Малицький І.А.</i> ДИНАМІКА ВПЛИВУ ОБОРОТНИХ ЗАПАСІВ НА ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ОБОРОТНІСТЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	529
155.	<i>Мельник Ю.М., Дерменжи С.О. Кіртока Р.Г.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	532
156.	<i>Мельник Ю.М., Сарієва Г.І.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	536
157.	<i>Ступницька Т.М., Кучеренко Л.С., Володіна О.П.</i> НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: АСПЕКТИ АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	540
158.	<i>Тарасова О.В., Марковська О.Р.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	544